

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Уставни основ за доношење закона

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тачка 5. и 16. Устава Републике Србије, којима је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује контролу промета роба и услуга и путничког саобраћаја преко границе и организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. Разлози за доношење закона

У Републици Србији од 3. маја 2010. године примењују се два закона са истим називом: Царински закон („Службени гласник РС” бр. 18/10, 111/12, 29/15, 108/16 и 113/17-др.закон) који уређује општа правила и поступке који се примењују на робу која се уноси или износи из царинског подручја Републике Србије и Царински закон („Службени гласник Р Србије” бр.73/03, 61/05, 85/05-др. закон, 62/06-др. закон, 9/10-одлука УС и 18/10-др.закон) чл. 252. до 329. тог закона који уређује надлежност Управе царина, организацију, обављање послова и управљање Управом царина, овлашћења лица запослених у Управи царина, овлашћења и одговорности у прикупљању, евидентирању, обради и заштити података у вези са пословима Управе царина, као и поступак пријема у радни однос у Управу царина, распоређивање, напредовања у служби, права, обавезе и одговорности запослених у Управи царина. С обзиром да примена два закона са истим називом може да доведе до правне несигурност, посебно из разлога што се чланови ова два закона поклапају, потребно је посебним законом регулисати делокруг рада Управе царина, унутрашње уређење и руковођење, овлашћења директора и царинских службеника, прикупљање, евидентирање, обраду и заштиту података који су у вези са пословима царинске службе и права, дужности и одговорности царинских службеника.

Циљ Закона о царинској служби је да на одговарајући начин уреди овлашћења и обавезе царинских службеника која ће омогућити спровођење основних функција царинске службе, брз проток робе, путника и превозних средстава, стварање претпоставки за ефикасну контролу примене царинских прописа, спречавање и сузбијање шверца оружја, муниције, дроге, трговину људима, као и увоз, извоз или транзит других роба које су опасне по живот и здравље људи, обезбеђење одговарајуће заштите осталих учесника у царинском поступку, као и приходе буџета. Наиме, Царински закон („Службени гласник РС” бр. 18/10, 111/12, 29/15, 108/16 и 113/17-др.закон) усаглашен је са царинским законима земаља Европске уније и предвиђа увођење нових царинских процедура које треба да омогуће брже и ефикасније спровођење царинских поступака, а да би се то омогућило Законом о царинској служби неопходно је царинским службеницима одредити овлашћења која треба да прате нове и поједностављене процедуре које су већ уређене Царинским законом.

Управа царина примењује поједностављене царинске процедуре од октобра 2010. године, број компанија које користе ове поступке непрекидно расте, тако да неке од видова поједностављених поступака већ користе 344 фирме. Примена ових поједностављених процедура је показала бројне предности, као што су: стимулишу се производни капацитети Републике Србије, инвеститори не морају да брину да ли у близини места где улажу своја средства постоји царинска организациона јединица, поступак се може обавити у било које доба дана или ноћи, током викенда и државних празника, што све доприноси ефикаснијем и економичнијем пословању предузећа. Управа царина припрема неопходне услове за увођење система који се заснива на бази овлашћеног економског оператера-овлашћеног привредног субјекта, којим ће компаније које послују у Републици Србији, уколико су бонитетне, располажу својим капиталом и поштују царинске прописе, добити могућност да део царинског поступка

који сада спроводи царинска служба обављају саме, чиме истовремено на себе преузимају и велику одговорност.

Такође, овим законом предлаже се стварање услова да царинска служба буде ефикасна и рационална, професионална и непристрасна администрација, омогућиће се јачање интегритета царинских службеника и смањење корупције, као што то од наше службе захтевају Европска унија, Светска банка, Међународни монетарни фонд, Светска царинска организација. У том погледу посебно указујемо на развој улога царинске администрације, почев од прикупљања дажбина од увозних добара, преко заштите економских интереса земље, успостављање економских олакшица, па све до безбедности друштва и земље. С тим у вези, на 9. седници Комитета за изградњу капацитета СЦО наглашено је да постоје две основне улоге царинске администрације, а то су остваривање трговинских олакшица (што може довести до привлачења инвестиција, с обзиром на да би свако пословао са земљом чија царинска администрација пружа веће трговинске олакшице, које су при том јасно утемељене у закону) и безбедност друштва и земље (посебно имајући у виду кретање избеглица и учесталих терористичких напада на аеродромима). Да би дошло до њиховог остварења неопходно је пре свега јасно утврдити овлашћења и дужности царинских службеника у постизању предметних циљева у закону, успоставити систем заснован на царинским компетенцијама и вредностима, употребљавати информационе и комуникационе технологије, успоставити сарадњу са другим царинским администрацијама, другим организацијама унутар земље и ван њених граница, као и размењивати податке са истима и вршити њихову анализу и спроводити обуке царинских службеника. У том погледу, примена овог закона треба да обезбеди претпоставке за увођење и примену европског оквира царинских компетенција, како би се почели приближавати професионално царинским службеницима у царинским администрацијама у земљама чланицама Европске уније и СЦО, а ради ефикаснијег остваривања напред наведених циљева. Такође, примена овог закона обезбедиће и претпоставке за побољшање положаја царинских службеника, како би се почели усаглашавати са положајем царинских службеника у царинским администрацијама земаља чланица Европске уније и како би се обезбедио висок положај царинске администрације Републике Србије у односу на царинске администрације ЕУ и остале у свету.

III. Објашњење појединачних решења

Чланом 1. одређена је област која се уређује овим законом, а то су послови царинске службе, унутрашње уређење и руковођење органом који обавља послове царинске службе, овлашћења, права, дужности и одговорности царинских службеника. Такође, овим чланом, у ставу 2. прописана су начела на основу којих се обављају послови царинске службе, а то су професионалност, интегритет, јавност рада, пружање услуга јавности, одговорност и доследности у примени закона и при употреби законских овлашћења. У погледу овде утврђених основних начела, истичемо да се приликом утврђивања истих, поред тога да буду у складу са основним начелима државних службеника, водило рачуна да иста осликавају и буду у складу са утврђеним основним вредностима царинске службе у ЕУ Оквиру компетенција у царини. Те основне вредности царинске службе су: изражена етичност и интегритет, оријентисаност на клијента и услугу, фокусираност на европску сигурност и безбедност, посвећеност јавној служби, оперативна извршност, хармонизован ЕУ став и приступ, константно усавршавање и професионални развој. Овако утврђене вредности подржавају циљеве и уверења царинских служби Европске уније и усаглашене су са Мисијом Европске Уније и Царинским кодексом Европске Уније. Поред наведеног, предметне вредности морају бити саставни део описа послова у царинској администрацији према Упутству о увођењу компетенција у област управљања људским ресурсима у царинској администрацији, које је издато од стране Светске царинске организације. Сходно чињеници да је Управа царина Републике Србије чланица СЦО,

у обавези је да предметне вредности и утврђене царинске компетенције уведе у свој систем управљања људским ресурсима, како би се постигла хармонизација и унификација царинских администрација, како у Европској унији, тако и у свету.

Члан 2. утврђује да послове царинске службе обавља орган државне управе надлежан за стручне послове који се односе на: царине робе, царински надзор и друге послове контроле путника и промета робе и услуга са иностранством, као и друге послове одређене законом, са назнаком да је тај орган Управа царина. Истим чланом у ставу 2. утврђена је дефиниција царинског службеника. На предлог Министарства државне управе и локалне самоуправе, брисан је став 3. (дефиниција намештеника у Управи царина), с обзиром на чињеницу да се намештеници у Управи царина не разликују у односу на остале намештенике у државној управи по врсти послова које обављају.

Чланом 3. дефинисано је седиште Управе царина у Београду, као и да Управа царина има свој знак и заставу. Прописано је да је знак Управе царина саставни део службене одеће и да се исти отискује на службеној значки царинских службеника и да изглед знака и заставе и њихову употребу прописује министар надлежан за послове финансија.

Члан 4. дефинише 25. мај као Дан царинске службе.

Чланом 5. прописано је да се на царинске службенике примењују прописи о државним службеницима и намештеницима, ако Законом о царинској служби није другачије прописано и да се на рад царинске службе не примењују одредбе закона којим се уређује инспекцијски надзор. Наиме, свака роба која се уноси у царинско подручје Републике Србије ставља се под царински надзор и остаје под царинским надзором колико је потребно да се утврди њен статус (члан 62. Царинског закона („Службени гласник РС“, бр. 18/10, 111/12, 29/15, 108/16 и 113/17-др.закон)). С тим у вези, од стране овлашћених царинских службеника, као редовна царинска процедура, врши се преглед предметне робе, као и контрола поднете документације, а ради спровођења царинског поступка (који може бити: стављање робе у слободан промет (увоз робе), транзит робе, царинско складиштење робе, активно оплемењивање робе, прерада робе под царинском контролом, привремени увоз робе, пасивно оплемењивање робе или извоз робе) и царинских формалности (активности које предузимају лица (учесници у царинском поступку) и царински орган у циљу примене царинских прописа). Тако, царински орган може предузимати царинску контролу коју сматра неопходним, а, примера ради, она може да обухвата преглед робе, узимање узорака, проверу података наведених у декларацији, као и проверу веродостојности докумената, преглед рачуна и других евиденција привредних субјеката, преглед превозних средстава, путничког пртљага и друге робе коју лица носе са собом или на себи, као и спровођење службених испитивања и других сличних радњи, као што су преглед ствари, односно добара, али и преглед лица (контрола путника и робе на граничном прелазу, заустављање возила у коме се превозе поштанске пошиљке, затим отварање насумично пакета/пошиљки, уз остављање одговарајуће ознаке да је царинска служба извршила отварање и контролу предметне пошиљке). У том контексту, рад царинских органа у спровођењу царинских поступака и процедура, не представља инспекцијски надзор у смислу члана 2. став 2. Закона о инспекцијском надзору („Службени гласник РС“, број 36/15). Међутим, потребно је имати у виду и то да поред горе наведене контроле, царински орган може вршити и накнадну контролу царинских поступака, односно контролу већ спроведених царинских поступака. У том контексту, спровођење предметне накнадне контроле има нека обележја инспекцијског надзора у смислу Закона о инспекцијском надзору (посебно узимајући у обзир одредбу члана 2. став 2. предметног закона), али због своје посебности и специфичности у спровођењу, Нацртом су посебно уређене одредбе које се односе на правила спровођења исте и овлашћења и обавезе царинских службеника током њеног спровођења (чланови 49. – 51. Нацрта), док ће се њен начин спровођења утврдити подзаконским актом (Правилником о накнадној контроли). С тим у вези је и чланом

103. став 6. Царинског закона утврђено да се на спровођење накнадне контроле од стране царинског органа сходно примењују одредбе закона којим се уређује спровођење инспекцијског надзора. Накнадна царинска контрола јесте овлашћење царинског органа да, по службеној дужности, може изменити или допунити декларацију након што је роба пуштена декларанту, као и овлашћење да царински орган, после пуштања робе, може да изврши и контролу рачуноводствених и комерцијалних исправа и података у вези са увозом или извозом те робе или у вези са накнадним комерцијалним пословима с том робом, да би утврдио тачност података који су наведени у декларацији. Контрола може да се обави у просторијама декларанта (подносиоца декларације), у просторијама било ког другог лица које је непосредно или посредно пословно укључено у поменуте радње или у просторијама било ког другог лица које поседује наведене исправе и податке. У току контроле може да се изврши преглед робе и узму узорци робе, ако је она још доступна. У случају да се накнадном контролом декларације или накнадном контролом царинења утврди да су прописи који се односе на одређени царински поступак примењени на основу нетачних или непотпуних података, царински орган, у складу са царинским и другим прописима, у царинско-управном поступку, доноси одговарајуће одлуке да се неправилности исправе и правно стање усклади са новоутврђеним околностима.

Посебност и специфичност у спровођењу накнадне царинске контроле у односу на инспекцијски надзор у смислу Закона о инспекцијском надзору, огледа се у следећем: накнадна царинска контрола може се спроводити и спроводи се само према регистрованим привредним субјектима, овлашћени царински службеници приликом спровођења накнадне контроле о утврђеном чињеничном стању сачињавају записник, док се одговарајуће одлуке (решења) у вези са спроведеном накнадном царинском контролом доносе у царинско-управном поступку од стране запослених у организационој јединици у чијој је надлежности одлучивање у царинско-управном поступку на основу тог записника, овлашћени царински службеници приликом спровођења накнадне царинске контроле не изричу нити имају овлашћење да изричу одговарајуће мере уперене на надзираног субјекта. Поред наведеног, због саме природе и специфичности спровођења накнадне царинске контроле, у моменту почетка спровођења исте не може се засигурно утврдити њено време трајања, док је чланом 16. став 2. Закона о инспекцијском надзору, као обавезни саставни елемент налога за инспекцијски надзор, за чују садржину је инспектор везан, утврђено и навођење времена завршетка контроле (дан почетка и окончања надзора). Примера ради, чест је случај да се спровођењем накнадне контроле као предмет провере јави утврђено порекло робе у већ спроведеном царинском поступку, чија провера приложених доказа о истом може трајати више месеци, с обзиром да не постоји утврђен рок за проверу веродостојности документа о пореклу робе сходно међународним споразумима. Сходно томе, излишно је и немогуће унапред утврђивати рок окончања накнадне царинске контроле, јер би се тиме осујетио целокупан поступак.

Даље, у погледу обавезности полагања испита за инспектора (члан 46. став 2. Закона о инспекцијском надзору), имајући у виду да се на спровођење накнадне контроле сходно примењују одредбе закона којим се уређује спровођење инспекцијског надзора, напомињемо да је, због природе обављања послова царинске службе, тиме и горе наведених специфичности спровођења накнадне царинске контроле, чланом 82. Нацрта утврђена обавезност полагања посебног стручног испита за царинског службеника (царински службеник, поред државног стручног испита, полаже и царински стручни испит). Министар ближе уређује програм и начин полагања посебног стручног испита за царинског службеника и исти се односи на оспособљавање и усавршавање знања царинских службеника за спровођење царинских поступака и процедура. Имајући у виду да накнадна царинска контрола, као што је напред наведено, представља контролу спроведених царинских поступака, знање и способност уочавања неправилности у већ спроведеном царинском поступку током спровођења накнадне контроле може се стећи искључиво полагањем царинског

стручног испита и да је исти неопходан за њено спровођење. С тим у вези, узимајући у обзир и горе наведене специфичности у спровођењу накнадне царинске контроле и посебних овлашћења царинских службеника током спровођења исте у односу на утврђена овлашћења инспектора у Закону о инспекцијском надзору, основано сматрамо да је сувишно и непотребно утврђивати и обавезност полагања испита за инспекторе на страни царинских службеника за спровођење накнадне царинске контроле.

Глава II закона (чл. 6. и 7.) односи се на послове царинске службе.

Чланом 6. дефинисани су послови царинске службе, и то: спровођење мера царинског надзора и царинске контроле која обухвата претходне, превентивне и накнадне царинске контроле над царинском робом, одређене законом и другим прописима, спровођење царинских поступања и царинских формалности, вршење обрачуна и наплате увозних и других дажбина, акциза и пореза на додату вредност и накнада за робу која се увози, односно извози у складу са прописима, вршење послова у вези са принудном наплатом, издавање обавештења о примени царинских и других прописа из надлежности Управе царина и обавезујућих обавештења о сврставању и пореклу робе, спровођење законом предвиђених поступака у циљу откривања царинских прекршаја, привредних престапа и кривичних дела и подношење пријава тужилаштву или другим надлежним државним органима, подношење захтева за покретање прекршајних поступака и издавање прекршајног налога, улагање редовних и ванредних правних лекова, те учествовање у процесним радњама и радњама извршења судских одлука, прикупљање, евидентирање и обрада података потребних за спровођење поступка на сузбијању кријумчарења, истражних поступака и за спровођење накнадне царинске контроле, вођење управног поступка за поступке који су јој дати у надлежност Царинским законом, вршење контроле уношења и изношења динарских и страних средстава плаћања у међународном путничком и пограничном промету са иностранством, вршење контроле уношења, изношења и провоза робе за коју су прописане посебне мере ради сигурности, заштите здравља и живота људи, животиња и биљака, заштите животне средине, националног блага, историјских, уметничких или археолошких вредности, заштите интелектуалне или индустријске својине и друго, вођење евиденција из свог делокруга, обрада и статистичко праћење података о увозу и извозу, иницијативе за покретање поступка за вођење преговора и закључивање међународних уговора из делокруга царинске службе и сарадња и размена података са страним царинским и другим службама и међународним организацијама, сарадња и размена информација са надлежним државним органима, јавним или другим организацијама и страним администрацијама, испитивање у име других царинских администрација (замолним путем), у складу са међународним уговорима, хемијско-технолошка и друга испитивања узорака робе у царинској лабораторији, у сврху правилног сврставања робе по Царинској тарифи. Управа царина обавља послове из свог делокруга на целом царинском подручју Републике Србије, што је утврђено ставом 2. овог члана.

Чланом 7. прописана је могућност да Влада на предлог министра надлежног за послове финансија изузетно, уколико је то економичније, може одредити да у царинским организационим јединицама на граничним прелазима са мањим обимом промета спровођење мера царинског надзора и царинске контроле путничког промета обавља орган државне управе надлежном за контролу преласка државне границе, уз стручну помоћ и упутства за рад царинске службе. Овакве ситуације су се већ дешавале у пракси на мањим граничним прелазима на којима се одвија промет путника (углавном локалног становништва које живи у пограничним општинама). У тим ситуацијама су мере царинске контроле путника обављали полицијски службеници, који су, у случају постојања потребе спровођења мера царинског надзора и царинења робе, о томе обавештавали најближу царинску организациону јединицу, ради доласка царинског службеника и предузимања потребних радњи и овлашћења.

Глава III закона (чл. 8-11.) односи се на унутрашње уређење и руковођење у Управи царина.

Чланом 8. утврђено је да послове из надлежности Управе царина обављају Централа Управе царина и царинарнице, да Централа обавља послове у седишту Управе царина преко унутрашњих организационих јединица, а да се царинарнице оснивају у већим привредним и саобраћајним центрима (у ситуацијама када то захтева обим, структура и токови роба у путничком и робном промету са иностранством и други интереси привреде), док Одлуку о оснивању, почетку и престанку рада царинарница, царинских испостава, одсека и царинских реферата доноси Влада на предлог министра. Према важећој Одлуци о седишту Управе царина, основању, почетку и престанку рада царинарница, царинских испостава, одсека и реферата („Службени гласник РС“, бр. 136/14, 65/15, 16/16, 102/16 и 49/17), постоји 15 царинарница, које, заједно са свим својим испоставама, одсецима и рефератима покривају цело царинско подручје земље. Поред наведеног, предметним чланом је утврђено да Влада може прописати другачије услове за организовање унутрашњих јединица Управе царина од услова и начела за унутрашње уређење органа државне управе.

Чланом 9. прописано је да Управом царина руководи директор и да директор обезбеђује координацију рада и јединствену примену прописа из делокруга Управе царина на целом царинском подручју, као и јединствену примену овог закона.

Чланом 10. прописано је да директор Управе царина има више помоћника директора који руководе једном од области рада органа и помоћника директора-координатора, који координише рад више повезаних области, помаже директору у раду и замењује га док је одсутан.

Чланом 11. прописано је да радом царинарнице руководи управник и да управник царинарнице одговора директору за законито и благовремено обављање послова.

Глава IV закона (чл. 12-48.) прописује овлашћења директора и царинских службеника.

Чланом 12. прописано је да директор може, у писаној форми, да пренесе овлашћење за вршење одређених послова, осим послова руковођења, царинском службенику, као и да може да формира радну групу или комисију царинских службеника ради извршења одређених задатака из надлежности више унутрашњих јединица или ради учествовања у припреми предлога, директива и других аката, а у циљу једнообразног и ефикаснијег поступања царинске службе. Поред наведеног, овим чланом у ставу 3. је дато овлашћење директору Управе царина да може да формира и тим царинских службеника, а ради спровођења пројекта, увођења иновација у спровођењу послова из надлежности Управе царина или ради извршења других сложених задатака из надлежности више унутрашњих јединица. Тим царинских службеника у свом саставу има вођу тима, заменика вође тима, као и чланове, који могу имати своје заменике. По потреби, тим може имати појединачне руководиоце и њихове заменике, што зависи од разноврсности задатка ради чијег извршења је тим формиран. Такође, унутар тима могу бити формиран подтимови, чији је састав идентичан саставу тима. Предметно решење је неопходно, с обзиром на чињеницу да Европска унија, Светска банка, Светска царинска организација, које, са циљем унапређења послова царинске службе РС и приближавања Европској унији, инсистирају да се формирају тимови, а не радне групе или комисије царинских службеника, за спровођење одређеног посла (као пример дајемо најскорије формиран тим за увођење система аутоматског извоза и увоза у царински систем РС, на инсистирање Европске уније). С обзиром на чињеницу да предметни израз, као могућност организовања службеника за обављање одређеног посла, није био део нашег правног система, овим смо покушали да превазиђемо проблем, посебно узимајући у обзир чињеницу да ће, због приступања ЕУ, овакви захтеви за формирање тимова бити чешћи и биће их све више.

Чланом 13. утврђено је да директор може, када сматра да је то потребно, да захтева од царинских службеника и намештеника да прођу кроз стручну здравствену проверу ради утврђивања физичке и менталне способности за обављање послова радног места на које је распоређен.

Чланом 14. дефинисано је овлашћење директора да у зависности од потреба посла одређује радно време, укључујући и рад у време празника и прековремени рад, као и овлашћење да може да одреди посебно радно време за поједине унутрашње јединице у зависности од потреба службе и обављања посебних послова, као и када царински службеник треба да буде на располагању ради обављања посебних послова. Предметне ситуације су честе, и првенствено су везане за периоде обимног протекла људи и робе, као у периодима сезоне годишњих одмора. Међутим, исте се често везују и за потребе привреде (на пример, увоз велике количине кварљиве робе који захтева хитност у поступању). Поред наведеног, наведено овлашћење директор Управе царина користи и у ситуацијама када се у земљи одржавају европска и међународна спортска такмичења, како би иста протекла без препрека и прекида (брзо спровођење свих потребних царинских процедура за учеснике, стране навијаче и гледаоце, унете спортске опреме, као и унетих медаља).

Чланом 15. прописано је овлашћење директора да даје обавештења за јавност.

Чланом 16. прописано је да директор одлучује о увођењу, коришћењу и употреби видео надзора у Управи царина, у складу са прописима који регулишу ову област. Пре свега ово решење је везано за нову улогу царинске администрације (утврђено на 9. седници Комитета за изградњу капацитета у СЦО), а то је остваривање безбедности друштва и земље, посебно узимајући у обзир велики проток људи и робе (велики број избеглица, незаконит пренос робе).

Чланом 17. утврђено је да министар, на предлог директора, прописује врсту и тип царинских обележја и начин њихове употребе.

Чланом 18. утврђено је да директор може, ради заштите прихода и спровођења забране или ограничења која су на снази, на основу закона и других прописа у вези са увозом или извозом робе, да одреди места за подношење декларације и преглед робе, која се увози или извози.

Чланом 19. прописано је директор може да изда појединачни акт којим уређује под којим условима и на који начин се роба, која се увози или извози, може кретати на местима одређеним за њено пријављивање, преглед и смештај.

Чланом 20. утврђена су овлашћења директора у погледу утврђивања услова или ограничења у вези са кретањем робе на царинском подручју Републике Србије. Тако је утврђено да директор појединачним актом може да утврди услове или ограничења у погледу кретања увезене робе од места увоза до места које је одредио као место царинења, као и у погледу кретања робе између складишта или слободне зоне и места које је одредио као место царинења, затим у погледу кретања робе између одобреног места и складишта или слободне зоне, и у погледу кретања робе између складишта или слободне зоне и другог складишта. У складу са наведеним, директор може да захтева да се роба, у одређеном периоду, креће одређеним путем, да се превоз робе возилом или контејнером обави на одређени начин и под одређеним условима, уз одговарајуће мере обезбеђења, као и да забрани истовар или утовар у возило или контејнер, осим у изузетним случајевима и уз одговарајуће обезбеђење робе, што је утврђено у ставу 2. предметног члана.

Чланом 21. прописано је да министар може, ради спровођења мера царинског надзора и царинске контроле, да пропише услове у погледу стандарда возила, пловила или авиона за превоз одређене робе, као и у погледу начина утовара, истовара, кретања и пуштања робе приликом њеног увоза. Сврха наведеног решења огледа се у спречавању настанка штете на роби или губитак робе услед неадекватног превозног средства којим се превози, ако и начина допремања исте.

Чланом 22. утврђено је овлашћење директора да може да наложи лицу које је дужно да обезбеди просторије за царинске службенике или места која се користе за преглед робе, да обезбеди и одржава неопходне услове, инвентар и средства који су потребни да царински службеник изврши преглед или претрес или да обавља своје дужности у просторијама тог лица под царинским надзором или на месту које одреди, као и да чува тај инвентар и средства и да дозволи царинском службенику да користи тај инвентар и средства и да му пружи сву неопходну помоћ у обављању његових дужности.

Чланом 23. утврђено је да у обављању послова царинске службе, царински службеник има, у оквиру радног места на које је распоређен, овлашћења прописана овим законом, као и овлашћења утврђена другим прописима који регулишу овлашћења запослених у државним органима.

Чланом 24. дефинисано је да царински службеник обавља послове царинске службе у службеној или цивилној одећи, у случајевима и под условима које утврђује директор Управе царина и да је службена одећа царинска униформа и радно одело, са прописаним знаком Управе царина. По правилу, царински службеник је у обавези да носи службену одећу на граничним прелазима, царинским испоставама, рефератима и пунктовима, и приликом спровођења послова сузбијања кријумчарења. Поред наведеног, кад је то неопходно, царински службеник носи службену одећу и приликом спровођења послова унутрашње контроле. Истим чланом, у ставу 2., утврђено је да царински службеник доказује овлашћење за обављање царинских послова службеном легитимацијом и службеном значком са идентификационим бројем.

Чланом 25. прописује се да министар, на предлог директора, прописује поступак издавања службене легитимације и значке, начин употребе и трајање службене одеће, као и радна места на којима су царински службеници дужни да носе службену одећу и врсту службене одеће. Поред наведеног, овим чланом Нацрта утврђена је дужност царинског службеника да се, на захтев учесника у царинском поступку, легитимише службеном легитимацијом и значком, а када послове обавља у цивилној одећи мора се легитимисати службеном легитимацијом пре предузимања било које службене радње.

Чланом 26. прописано је да се превозна средства која се користе у службене сврхе могу обележити знаком царинске службе и натписом „Царина” у складу са одлуком директора. Овде се пре свега мисли на службена превозна средства која се користе приликом спровођења послова сузбијања кријумчарења (аутомобили, пловила, мотори). Наиме, у пракси се показало да се овим обележавањем брже и ефикасније откривају случајеви кријумчарења робе, посебно у ситуацијама када се предметна роба превози коришћењем курирских услуга и брзом поштом.

Чланом 27. утврђено је да је при обављању службених радњи царински службеник дужан да поступа на начин који не вређа углед, част и достојанство лица на које се радња односи, примерено околностима случаја, водећи рачуна о заштити Уставом и законом загарантованих људских права и основних слобода и да на исти начин поступка и при обављању службених радњи према правним лицима, другим правним субјектима и одговорним лицима, као и да води рачуна да у обављању службених радњи у што мањој мери омета редован посао наведених субјеката.

Чланом 28. прописано је да царински службеник који обавља послове сузбијања кријумчарења, обавештајне послове и послове унутрашње контроле има право и обавезу да носи оружје и муницију под условима и на начин који пропише министар и да се за утврђивање оспособљености и психофизичке способности царинских службеника за ношење, као и за саму употребу оружја, примењују прописи који важе за овлашћена службена лица министарства надлежног за унутрашње послове. С тим у вези, врше се одговарајуће провере лица преко надлежне организационе јединице министарства унутрашњих послова, све у циљу утврђивања да ли лице у конкретном случају испуњава све утврђене услове за ношење оружја и муниције (услови утврђени Законом о оружју и муницији).

Чланом 29. дефинисано је шта све царински службеник у обављању службених радњи, може да употребљава. Тако је утврђено да царински службеник може да употребљава посебну техничку опрему, службена возила и пловила са употребом светлосних и звучних сигнала у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима и пловидби на унутрашњим водама и посебно обучене службене псе. Тако се, примера ради, у обављању службених радњи често користе мобилни скенери и пратећа техничка опрема за читавање резултата. Посебно обучени службени пси пре свега су обучени за помоћ и проналажење случајева кријумчарења робе (дувана, дроге и других опојних супстанци) са овлашћеним царинским службеником. Спровођење послова сузбијања кријумчарења употребом службених паса није новина у царинској служби Републике Србије, већ је и претходним законом био утврђен као један од средстава које царински службеник у вршењу службених радњи може да употребљава. Што се тиче употребе службених возила и пловила, видети коментар за члан 26. Нацрта.

Чланом 30. прописано је да царински службеник при обављању царинске контроле може да употреби средства принуде, сходно прописима који важе за овлашћена службена лица министарства надлежног за унутрашње послове.

Чланом 31. прописано је да царински службеник обавља послове царинске контроле према одредбама овог и других закона, поштујући приликом њиховог спровођења прописе о безбедности друмског, ваздушног, железничког и речног саобраћаја.

Чланом 32. прописано је овлашћење царинског службеника да може да, од учесника у промету робе са иностранством, захтева давање усмених или писаних обавештења у вези са царинским статусом робе, као и да примењује друге радње у вези са царинским статусом робе, укључујући преглед робе и узимање узорака ради лабораторијских испитивања.

Чланом 33. утврђено је овлашћење царинског службеника да може, осим ако није друкчије одређено овим законом или међународним уговором, у свако доба, да изврши пресретање, уђе у превозно средство, изврши преглед и претрес ма ког његовог дела, док то средство улази или излази из царинског подручја, ако се исто налази унутар одобреног простора, ако се налази у границама простора који служи за упловљавање или испловљавање из пристаништа или копна уз пристаниште које се користи за активности које се изводе у пристаништу, ако долази на аеродром или га напушта или уколико исто долази или напушта одобрено пристаниште, царинско складиште или слободну зону. Ко што је већ наведено у образложењу члана 16. Нацрта, и ово решење је утврђено са циљем остваривања и успостављања безбедности друштва и земље (велики број избеглица, незаконит пренос робе), што представља нову улогу царинске администрације (утврђено на 9. седници Комитета за изградњу капацитета у СЦО).

Чланом 34. прописано је овлашћење царинског службеника да има слободан приступ сваком делу возила, пловила или ваздухоплова, на месту одређеном за царинску контролу и може да нареди да се роба означи пре него што се истовари, да закључа, пломбира, означи или на други начин обезбеди робу која се транспортује, као и место или контејнер у коме се роба превози, и да нареди да се отвори место или контејнер који је закључан. Без предметног овлашћења не би било могуће спроводити редовну царинску контролу.

Чланом 35. прописано је да царински службеник може да задржи превозно средство док не буду плаћени трошкови настали у поступку царинског надзора и царинске контроле или трошкови претовара робе у царинско складиште који је извршен по његовом налогу. Предметно задржавање превозног средства извршава се у циљу обезбеђења наплате царинских дажбина.

Чланом 36. прописано је да царински службеник може да захтева да капетан ваздухоплова омогући, у свако доба и на сваком месту, улазак у ваздухоплов и преглед ваздухоплова и робе коју превози, и докумената која се односе на ваздухоплов, робу или лица која превози. Царински службеник може да захтева од службеника

аеродрома, у свако доба, да дозволи царинском службенику да уђе и изврши преглед аеродрома, зграда и робе у њима, да направи копије и узме изводе из докумената и евиденције коју службеник аеродрома води у складу са прописима. Видети коментар за члан 33. Нацрта. Овде истичемо да је у фебруару 2016. године Министарству правде достављена иницијатива Управе царина, која се односи на допуну члана 158. Законика о кривичном поступку, у погледу утврђивања права да само изузетне доказне радње претресања стана и других просторија могу да спроводе и овлашћени царински службеници, без налога суда, а ради откривања и спречавања настанка повреде царинских прописа. Предметна иницијатива је упућена у циљу отклањања колизије домаћих прописа и усклађивања прописа са правним тековинама Европске уније у овој области (преговарачка поглавља 23 и 24).

Чланом 37. дефинисано је да царински службеник може да прегледа робу која се превози или ће се превозити пловилом у свако доба док је роба на пловилу, или било где на царинском подручју где је роба смештена ради транспорта пловилом или на којем је истоварена са пловила, као и да, ради прегледа робе у складу са наведеним, може да захтева да се отвори контејнер или да се роба распакује, а трошкове отварања, распакивања или поновног паковања сноси власник робе. Даље, истим чланом утврђено је да царински службеник може да уђе на пловило и изврши преглед пловила током пловидбе, као и да затражи да му се изда или донесе на увид сваки документ који треба да се налази на пловилу. С тим у вези, утврђено је овлашћење царинског службеника да направи копије и узме изводе из тих докумената. Предметно решење представља редовну царинску контролу над робом која се превози.

Чланом 38. прописано је да царински службеник може да од сваког лица захтева да покаже робу коју је набавило ван царинског подручја, односно која подлеже царинењу или опорезивању, а коју је лице набавило на царинском подручју без плаћања увозних и других дажбина, што је, такође, редовна царинска контрола.

Чланом 39. прописана је дужност лица које улази на царинско подручје или га напушта, да одговори на питања царинског службеника која се односе на његово путовање, пртљаг, предмете у пртљагу или друге предмете које носи са собом, а ако царински службеник затражи, дужно је да пртљаг и предмете да на преглед. Као што је наведено у образложењу члана 38. Нацрта, и предметно решење представља редовну царинску контролу.

Чланом 40. прописано је да царински службеник може да заустави и претресе превозно средство на било ком месту на царинском подручју Републике Србије, ако из оправданих разлога, посумња да превозно средство превози робу за коју се плаћају увозне и друге дажбине, а које нису плаћене или обезбеђене, која је бесправно премештена, или чији је увоз, извоз или транзит забрањен, ограничен или уређен посебним прописима. Лице које превози или носи предметну робу дужно је да одговори на питања царинског службеника која се односе на превозно средство и робу која се у њему налази или коју оно носи са собом, а ако царински службеник затражи, дужно је да покаже робу и документа ради прегледа. Даље, истим чланом је утврђено овлашћење царинског службеника да испита свако лице за које претпоставља да поседује сазнања о наведеним околностима, да, у складу са прописима, привремено задржи превозно средство и предметну робу. Даље, утврђена овлашћења царинског службеника у ставу 1. овог члана примењују се и на робу која се преноси другим средством или путем скривене цеви. Царински службеник може да користи сва примерена средства ради проналажења скривене цеви и путева те цеви. Као пример утврђених овлашћења истичемо овлашћење царинског службеника да спроведе контролу унутрашњег поштанског саобраћаја. Тако царински службеник има право да заустави возило у коме се превозе поштанске пошиљке, да отвори пакете или пошиљке, да их на одговарајући начин означи тако да буде извесно да их је царинска служба прегледала, чиме искључује одговорност поштанских службеника.

Чланом 41. утврђено је да царински службеник, при вршењу послова царинске службе, а ради утврђивања идентитета лица, може тражити на увид путну исправу,

личну карту или другу исправу на основу које се може утврдити идентитет тог лица. Ставом два предметног члана утврђено је овлашћење царинског службеника да, у при вршењу послова царинске контроле, може да привремено задржи присутно лице. До предметног привременог задржавања може доћи искључиво уколико царински службеник из оправданих разлога, посумња да је дошло до извршења или покушаја извршења кривичног дела, прекршаја или када то налаже заштита јавног интереса и безбедности. О наведеном без одлагања обавештава најближу организациону јединицу министарства надлежног за унутрашње послове. Предметно привремено задржавање лица може трајати најдуже до доласка овлашћених службеника организационе јединице министарства надлежног за унутрашње послове. Слобода кретања је Уставом зајемчена чланом 39. Устава Републике Србије. Имајући у виду да иста може бити ограничена у тачно назначеним случајевима (ако је неопходно ради вођења кривичног поступка, заштите јавног реда и мира, спречавања ширења заразних болести или одбране земље), узимајући у обзир да се зајемчена људска и мањинска права могу законом ограничити ако то допушта Устав, у сврхе ради којих га Устав допушта, у обиму неопходном да се уставна сврха ограничења задовољи у демократском друштву и без задирања у суштину зајемченог права, овим чланом је утврђено да се задржавање лица може извршити само уколико се из оправданих разлога посумња да је дошло до извршења или покушаја извршења кривичног дела, прекршаја или када то налаже заштита јавног интереса и безбедности. Даље, овим чланом Нацрта утврђено је да царински службеник, уколико из оправданих разлога, посумња да је лице прећутало или дало нетачне податке на његова питања, чиме је извршена или би могла бити извршена повреда одредаба Царинског закона или другог прописа, или ако постоји доказ о томе, или ако је лице сакрило робу чији је увоз или извоз забрањен, ограничен или уређен посебним прописима, може да претресе лице које улази у царинско подручје, лице које напушта царинско подручје или лице које је имало приступ подручју које је под посебном царинском контролом и које је означено као подручје под посебном царинском контролом, које користи лице које одлази из тог подручја, али не и из царинског подручја. О потреби претреса, царински службеник је дужан да одмах обавести непосредног руководиоца, те уколико непосредни руководилац утврди да нема основа за претрес, пустиће то лице, а ако има основа за претрес, наложиће да се претрес обави. Изузетно, уколико непосредни руководилац није доступан царинском службенику, претрес лица се може извршити и без његовог налога, с тим што ће разлог претреса лица без налога непосредног руководиоца царински службеник унети у записник о личном претресу. Претрес лица врши царински службеник истог пола, а ако га у месту где се претрес врши нема, царински службеник може да одреди погодно лице истог пола да изврши претрес (ова ситуација је честа у пракси, посебно када се потребни претрес врши у ненасељеним подручјима). Претрес малолетних лица врши лице које је за то обучено, у присуству лица које је за малолетно лице одговорно или уколико то лице није присутно, у присуству социјалног радника. Претрес који подразумева физички преглед телесних отвора извршиће лекар или други медицински радник јавне здравствене установе. У последњем ставу утврђено је да се одредбе овога члана примењују и на возаче превозних средстава и на друга лица према којима се спроводи царински надзор.

Чланом 42. утврђено је поступање царинских органа у случају да се при прегледу или претресу робе, превозног средства или лица, пронађе оружје, друге опасне ствари, опојне дроге или друге ствари које се неовлашћено преносе у или из царинског подручја Републике Србије. У том случају, лица код којих су предметне ствари пронађене, као и возачи превозних средстава, привремено ће се задржати у смислу члана 41. став 2. овог закона (видети коментар за члан 41. Нацрта). Приликом привременог задржавања предметне робе, утврђено је да ће се сходно примењивати одредбе закона који регулише кривични поступак, које се односе на привремено одузимање предмета. У случају да се код ових лица пронађу домаћа или страна

средства плаћања у износима већим од дозвољених, поступиће се у складу са девизним и другим прописима. У ситуацијама да се при прегледу или претресу робе, превозног средства или лица пронађе скривена или непријављена роба иста ће се привремено задржати до окончања прописаног поступка.

Чланом 43. утврђено је овлашћење царинског службеника да, у оквиру царинског подручја, од лица које превози страну или домаћу робу, може да захтева да докаже да је роба набављена у царинском подручју или да је увезена у складу са законом и другим прописима, као и да то лице са робом поступа у складу са одредбама овог и других закона за чију примену је надлежна Управа царина. Ако се такви докази не обезбеде, покренуће се поступак у складу са законом. Чланом 125. Царинског закона предвиђени су облици унутрашњег транзита и кретања робе на које може да се односи царинска контрола. С тим у вези и предметно утврђено овлашћење царинског службеника.

Чланом 44. прописано је да царински службеник може да захтева од лица које улази или излази из слободне зоне одговор на питања у вези са робом, да је то лице дужно да стави робу на увид ради прегледа, ако то царински службеник захтева, да царински службеник може, приликом уласка или изласка возила из слободне зоне, да уђе у возило и претражи сваки његов део, и да може, у свако доба, да уђе и изврши преглед слободне зоне и свих зграда и робе у слободној зони. Предметна овлашћења омогућавају царинским службеницима да врше редовну царинску контролу и надзор. И овде истичемо да је у фебруару 2016. године Министарству правде достављена иницијатива Управе царина, која се односи на допуно члана 158. Законика о кривичном поступку, у погледу утврђивања права да само изузетне доказне радње претресања стана и других просторија могу да спроводе и овлашћени царински службеници, без налога суда, а ради откривања и спречавања настанка повреде царинских прописа. Предметна иницијатива је упућена у циљу отклањања колизије домаћих прописа и усклађивања прописа са правним тековинама Европске уније у овој области (преговарачка поглавља 23 и 24).

Чланом 45. прописано је да царински службеник може привремено да задржи робу која је увезена или намењена извозу, док се не утврди да се са робом поступало у складу са Царинским законом и другим законима којима се ограничава, забрањује или посебно уређује увоз или извоз робе, што такође представља овлашћење у току редовне царинске контроле и надзора над робом.

Чланом 46. прописано је да царински службеник може, у изузетним случајевима, привремено задржану робу или превозно средство под надзором, да остави под надзором на чување лицу које сматра погодним за то и да о томе обавештава лице коме је привремено задржало робу. Роба, односно превозно средство сматра се привремено задржаним од дана када је дато обавештење о привременом задржавању. Лице коме је дата на чување роба или превозно средство, дужно је да ту робу, односно превозно средство, држи на безбедном месту, без трошкова по државу, до доношења коначне одлуке у вези те робе, односно превозног средства. Царинском службенику роба мора бити доступна на његов захтев и робом се не може располагати нити се она може однети из царинског подручја за све време док је под надзором у складу са ставом 1. овог члана, осим ако се не одлучи другачије. Царински службеник може у свако доба да врши надзор над робом или превозним средством остављеним на чување лицу из става 1. овог члана, а после коначног одузимања робе или превозног средства, дужан је да ту робу, односно превозно средство, преузме. У пракси су то обично случајеви када **сам царински орган не поседује адекватан простор за чување привремено одузете робе или превозног средства, баш због специфичних карактеристика те робе, а све у циљу спречавања настанка штете због неадекватног смештаја робе. Одлука о томе да ли је лице погодно за чување предметне робе зависи од самих карактеристика робе (заштићене животињске и биљне врсте, разни медикаменти и др.), и по правилу су сами критеријуми за**

одређивање тог лица утврђени у посебним прописима који се односе на саму робу, што се, приликом доношења предметне одлуке, прати и са обавезом примењује.

Чланом 47. прописано је да се извештај у писаној форми о чињеничном стању утврђеном приликом претреса лица, превозних средстава и пословних просторија, као и привремено задржани предмети и документација у било којој форми или они предмети који су прибављени у складу са законом и другим прописима које примењује царинска служба, могу користити као доказ у прекршајном, односно кривичном поступку.

Чланом 48. прописано је да царински службеник који руководи организационом јединицом у чијој надлежности су послови везани за прекршајни поступак, има и овлашћења да подноси захтев за покретање прекршајног поступка месно и стварно надлежном прекршајном суду, одустане од поднетог захтева за покретање прекршајног поступка, изјављује редовне и ванредне правне лекове на пресуде суда и да изјављује да одустаје од подношења редовног правног лека. Царински службеник који води послове везане за прекршајни поступак овлашћен је да заступа поднети захтев у својству овлашћеног подносиоца, да исти прецизира или измени на претресу када за то постоје разлози, у складу са Царинским законом и Законом о прекршајима, као и да се стара о извршењу заштитне мере изречене пресудом. Прекршајни налог издаје овлашћени царински службеник у складу са Царинским законом и Законом о прекршајима. Наведена овлашћења су у складу са Законом о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65/13, 13/16 и 98/16-одлука УС).

Чланови 49., 50. и 51. дефинишу посебна овлашћења, као и обавезе, царинских службеника приликом спровођења накнадне царинске контроле, шта се подразумева под накнадном царинском контролом и од чега се састоји сам поступак, као и да ће начин вршења унутрашње контроле ближе прописати министар. У погледу накнадне царинске контроле видети коментар за члан 5. Нацрта.

Чланови 52. и 53. дефинишу посебна овлашћења царинских службеника који обављају послове унутрашње контроле рада царинске службе, као и да ће начин вршења унутрашње контроле ближе прописати министар.

Глава V закона (чл. 54.-58.) дефинише прикупљање, евидентирање, обраду и заштиту података који су у вези са пословима царинске службе. У овом делу, посебна пажња дата је утврђивању правног основа обраде података о личности у току спровођења царинских поступака и процедура. Наиме, упозорењем број: 164-00-00579/2015-07 од 07.12.2015. године, Повереник за информације до јавног значаја и заштиту података о личности упозорио је Министарство финансија-Управу царина да без правног основа врши обраду података о личности садржаних у фотокопијама личних карата, пасоша и других докумената физичких лица која су пошљаоци или примаоци пошљици које подлежу поступку царинења при чему је предметна обрада несразмерна сврси-идентификацији лица у поступку провере података о примаоцу робе унетих у јединствену царинску исправу. С тим у вези, Повереник је у образложењу наведеног упозорења истакао да одредбе члана 259. став 1. тачка 2, члана 296. став 1. Царинског закона („Службени гласник РС“, број 73/03, 61/05, 85/05-др. Закон, 62/06-др. Закон, 63/06-испр-др. Закона, 9/10-одлука УС и 18/10-др. Закон, као и одредбе чланова 22., 23. и 93. Царинског закона („Службени гласник РС“, број 18/10, 111/12 и 29/15), не могу представљати правни основ за обраду података о личности. Као основни аргумент истакнута је чињеница да се истакнутим члановима Царинских закона уопштено формулише прикупљање личних и других података за обављање послова из надлежности Управе царина, и да такви не могу бити правни основ за обраду података о личности. Заштита података о личности уређена је одредбама Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, број 98/06)-члан 42. Устава, и Законом о заштити података о личности („Службени гласник РС“, број 97/08 и 104/09-др. закон)-члан 3. тачка 3. и члан 8. став 1. тачка 1. до 8. предметног закона. Сходно наведеним одредбама, правни основ обраде података о личности може бити закон или пристанак лица о чијим подацима се ради. Међутим, имајући у виду чињеницу да је, у ситуацијама када се физичка лица појављују као учесници у царинским поступцима и процедурама, за спровођење предметних поступака и процедура у целини неопходна обрада података о личности (која се врши прикупљањем фотокопија личних карти, пасоша и других личних докумената тих лица), дат пристанак за обраду података о личности у таквој ситуацији не може представљати слободно изражену вољу ових

лица, с обзиром да ускраћивање предметне сагласности доводи и до немогућности даљег спровођења започетог царинског поступка, односно процедуре. Самим тим, у овом случају правни основ обраде података о личности не може бити пристанак физичког лица. Имајући у виду наведено, чланом 54. Нацрта, утврђен је законски правни основ за обраду података о личности физичких лица учесника у царинским поступцима и процедурама.

Чланом 54. прописано је да Управа царина прикупља податке о личности и друге податке, за обављање послова из своје надлежности, и то непосредно од лица на које се ти подаци односе, као и од лица која поседују тражене податке, или из већ постојећих евиденција. Уколико царински службеник за обављање послова из делокруга рада прикупља податке о личности или друге податке из већ постојећих евиденција, органи, организације и други субјекти који те податке воде по службеној дужности, у обавези су да на захтев царинског службеника те податке пруже. Предметно решење је у складу са члановима 9. и 103. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, број 18/16), који су у примени почев од 08.06.2016. године. Даље, овим чланом је утврђено да Управа царина у циљу идентификације физичког лица од података о личности прикупља и обрађује име и презиме лица, његову адресу и јединствени матични број грађана. Управа царина може прикупљати и обрађивати и друге податке о личности, у зависности од царинског поступка и процедуре, и то: фотографију, имејл адресу, број телефона, занимање, као и друге потребне податке. На крају је одређена обавеза царинског службеника да физичко лице обавести о сврси прикупљања и обраде података о личности у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Чланом 55. прописано је да Управа царина своди прикупљање и обраду података о личности на меру и обавља их у сврху која је неопходна ради обављања послова из своје надлежности и спровођења царинских поступака и процедура, и врши следеће радње обраде: прикупљање, бележење, копирање, преношење, претраживање, прослеђивање, разврставање, обједињавање, коришћење, стављање на увид, мењање, снимање, као и спровођење других радњи у вези са наведеним подацима. Размењивање и уступање података о личности другим државним органима, организацијама, носиоцима јавних овлашћења и страним царинским администрацијама и међународним организацијама обавља се у складу са законом, закљученим уговорима и споразумима.

Чланом 56. прописано је да се подаци о личности садржани у папирној документацији чувају у складу са прописима којима се уређује канцеларијско пословање, и заштићени су од неовлашћеног приступа и коришћења тих података. Подаци о личности садржани у електронској форми чувају се у складу са прописима којима се уређује канцеларијско пословање на заштићеним носачима података којима царински службеник приступа пријавом у информациони систем својим корисничким именом и лозинком. У циљу заштите података о личности, Управа царина је дужна да обезбеди неопходне техничке, организационе и кадровске услове како би се подаци о личности заштитили од уништења, губитка неовлашћеног приступа, обраде, откривања и злоупотребе.

Чланом 57. прописано је да Управа царина води евиденцију података о личности и о другим подацима који се прикупљају и обједињују у вези обављања њених послова, у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, другим законима којима је уређена заштита, прикупљање и чување личних података и података о привредним активностима. Ставом 2 наведене су евиденције које води Управа царина ради обављања послова царинске службе.

Чланом 58. прописано је да тајност података и начин њиховог коришћења одређује директор Управе царина у складу са законом који регулише тајност података и да се подаци из евиденција које води и користи Управа царина чувају у роковима предвиђеним прописима.

Глава VI закона (чл. 59.-109.) дефинише права, дужности и одговорности царинских службеника.

Чланом 59. прописани су услови које треба да испуњава лице да би могло да се запосли у Управи царина, поред услова утврђених за пријем државних службеника и намештеника и других услова предвиђених овим законом. Наиме, предметни услови су строжије постављени, посебно узимајући у обзир природу обављања послова царинске службе и сврху њеног постојања.

Чланом 60. дефинисано је спровођење јавног конкурса. Тако је утврђено да јавни конкурс расписује Централна Управа царина, да јавни конкурс спроводи

конкурсна комисија коју именује директор, односно управник царинарнице за попуњавање радних места у царинарници, тако да један њен члан обавезно буде државни службеник из организационе јединице надлежне за управљање људским ресурсима у Централни Управе царина, односно царинарници, да по потреби, као и у случају да постоје финансијске и просторно-организационе могућности, као члан конкурсне комисије може бити именован и државни службеник из Службе за управљање кадровима, да конкурсна комисија има председника и два члана који, по потреби, могу имати заменике. Наведено решење није новина, одувек се поступак заснивања радног односа путем јавног конкурса спроводи на наведени начин.

Чланом 61. Нацрта утврђено је да се радни однос на одређено време у Управи царина, поред случајева утврђених за заснивање радног односа на одређено време државних службеника и намештеника, може засновати без расписивања јавног конкурса, и ради попуњавања упражњеног радног места, до окончања поступка попуне на неодређено време. Наиме, у пракси је све више изражена флукуација царинских службеника, која није планирана (непланирани одлазак службеника из службе због личних разлога (понуђен плаћенији посао код другог послодавца), као и ситуације добијања инвалидске пензије (учестала озбиљна обољења људи у последње време) и смрти). Како би се предметни случајеви непланираних одлива службеника на неки начин надоместили, односно да исти не би довели до прекида у функционисању царинске службе због смањеног броја извршилаца, утврђена је могућност пријема у радни однос на одређено време без расписивања јавног конкурса. Идентично решење утврђено је у Закону о пореском поступку и пореској администрацији (члан 169ђ. закона).

Чланом 62. Нацрта утврђено је да се радна места царинских службеника разврставају у царинска звања, у зависности од сложености послова, овлашћења и одговорности, док су члановима 63., 64. и 65. Нацрта дефинисана звања царинских службеника, а чланом 66. је прописано на који начин се иста уподобљавају са звањима државних службеника, у случају преузимања царинског службеника у неки други државни орган.

Чланом 67., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74. и 75. Нацрта прописане су дужности царинских службеника.

Чланом 67. Нацрта утврђена обавеза потписивања и полагања заклетве од стране лица које се први пут прима у Управу царина. Истим чланом у ставу 2. дефинисан је текст заклетве.

Члановима 68.-70. дефинисан је сукоб интереса у царинској служби. Тако је чланом 68. посебно утврђено да царински службеник не сме да прими поклон у вези са вршењем послова царинске службе, без обзира на његову вредност, изузев поклона у виду рекламног материјала мање вредности, нити било какву услугу или другу корист за себе или друга лица. Наиме, посао царинских службеника није класичан бирократски, с обзиром на то да они у свом раду непосредно долазе у контакт са подносиоцима декларација и са царинским заступницима током целог дана, чија учесталост на дневном нивоу често достиже неколико стотина. Царињење робе и остале царинске процедуре у већем броју се врше по робним испоставама на целој територији земље (мање на граничним прелазима). Тако се због потребе привреде оснивају царинарнице и царинске испоставе у истој. На тај начин је сва увезена роба брзо и лако доступна купцима, односно крајњим корисницима. Због наведене учесталости у остваривању контакта са трећим лицима, дозвољено примање пригодног поклона мање вредности (утврђено чланом 25. Закона о државним службеницима), на крају дана би прешло предметну дозвољену вредност. С тим у вези, царинским службеницима је утврђена забрана пријема поклона, без обзира на његову вредност, осим рекламних материјала мање вредности. Даље, чланом 69. утврђена је обавеза царинског службеника и намештеника да, под материјалном и кривичном одговорношћу, дају изјаве о свом имовинском стању и имовинском стању чланова своје уже породице (брачни и ванбрачни друг, деца (брачна, ванбрачна, усвојена и на

издржавању), и родитељи царинског службеника, као и родитељи брачног друга, ако их царински службеник издржава или са њима живи у заједничком домаћинству), као и писану изјаву да могу да се врше провере у вези приказаног стања. Поред наведеног, истим чланом је утврђена обавеза пријављивања сваке промене у датим имовинским изјавама, чија вредност прелази износ годишње просечне зараде без пореза и доприноса у Републици Србији, у року од 30 дана од када је промена настала. Предметно решење је неопходно ради праћења и спречавања давања и пружања мита и корупције у царинској служби, те је с тим и утврђено да увид у предметне изјаве могу вршити царински службеници унутрашњих јединица за људске ресурсе и за унутрашњу контролу, а ради провере могућих злоупотреба почињених од стране царинског службеника.

Такође, у циљу спречавања сукоба интереса у царинској служби, чланом 70. Нацрта је утврђена забрана да царински службеник буде власник или сувласник привредног субјекта чија је делатност у вези са радом Управе царина, забрана бављења предузетништвом, као и забрана обављања другог плаћеног или неплаћеног посла који је забрањен посебним законом или другим прописом, који ствара могућност сукоба интереса или утиче на непристрасност рада царинског службеника, или је у вези са његовим послом у Управи царина или са радом Управе царина. Такође, истим чланом је утврђено да у царинској служби не може да на пословима царинског службеника ради лице чији је члан уже породице (брачни и ванбрачни друг, деца (брачна, ванбрачна, усвојена и на издржавању), и родитељи царинског службеника, као и родитељи брачног друга, ако их царински службеник издржава или са њима живи у заједничком домаћинству) не може бити власник или сувласник привредног субјекта, чија је делатност у вези са радом Управе царина. Уколико се утврди да је наступила ова околност, а нема одговарајућег радног места на које царински службеник може да буде распоређен, он остаје нераспоређен. Који су то послови и делатности ближе ће одредити министар. И у погледу наведеног, утврђена је обавеза царинског службеника да да писану изјаву о предметним чињеницама и да сваку промену у вези са тим пријави, док увид у предметну изјаву могу вршити царински службеници унутрашњих јединица за људске ресурсе и за унутрашњу контролу, а ради провере могућих злоупотреба почињених од стране царинског службеника. У вези са наведеним истичемо да је садашњим Правилником о правима, обавезама и одговорностима запослених у Министарству финансија-Управи царина, у члану 25. Став 3., утврђено да су неспојиви послови и делатности привредних субјеката: послови међународне шпедиције, спољнотрговински послови, услуге у спољнотрговинском промету и други послови који доводе до конфликта интереса у односу на послове које обваља. С тим у вези посебно указујемо да предметни послови који су неспојиви са радом Управе царина, због саме природе послова царинске службе, извесно доводе до сукоба интереса и то како стварног, потенцијалног (ситуација када запослени обавља неспојиве послове или је власник/сувласник привредног субјекта чија је делатност неспојива са радом Управе царина), тако и претпостављеног (ситуација када је власник/сувласник привредног субјекта чија је делатност неспојива са радом Управе царина неко од чланова уже породице запосленог из члана 69. став 4. Нацрта). С обзиром на наведено, посебно узимајући у обзир чињеницу да обављањем предметних неспојивих послова и делатности са радом Управе царина од стране истакнутих лица може довести до оргомних малверзација и до потенцијалних штета у великом обиму на буџет Републике Србије, примена било каквих мера уперених ка запосленом неће довести до отклањања сукоба интереса који постоји, те је с тога, постојање оваквог сукоба интереса дефинисан као тежа повреда службене дужности дужности (члан 92. тачка 11. Нацрта).

Чланом 71. утврђена је дужност царинског службеника и намештеника да се ван радног времена понаша на начин којим се чува углед и достојанство царинске службе.

Чланом 72. утврђени су основи за изузеће царинског службеника у царинском поступку и да ће се, у случају постојања истих, царински службеник одмах изузети из царинског поступка у складу са законом који уређује општи управни поступак.

Чланом 73. утврђена је забрана царинских службеника да користе податке, сазнања и обавештења које имају или су им доступне приликом обављања послова службе, у неслужбене сврхе, као и да не смеју да користе нити да дају обавештења, податке или сазнања за остваривање било какве имовинске или друге користи за себе или за друго лице. Дужност заштите службене и друге тајне траје и после престанка радног односа у служби у складу са законом.

Чланом 74. утврђено је да царински службеници, запослени у одређеним организационим јединицама унутар Управе царина, због потребе обављања послова из делокруга тих јединица, природе посла и уколико потребе царинске службе то налажу, обављају рад у сменама, рад суботом, недељом, празницима и другим нерадним данима, рад дужи од пуног радног времена – прековремени рад, поподневни и ноћни рад, и рад у турнусима, да рад у сменама и турнусима укључује обављање послова и задатака суботом и недељом, празницима и другим нерадним данима, као и рад у поподневним и ноћним сатима, са прерасподелом у оквиру одређеног редовног месечног односно годишњег распореда радног времена и да се радом у турнусима сматра рад који се обавља у сменама од 12 сати, односно 12 сати рада у дневној смени, након чега следи 24 сата одмора, затим 12 сати рада у ноћној смени након чега следи 48 сати одмора.

Чланом 75. утврђено је да су царински службеници и намештеници, сагласно одлуци директора Управе царина, дужни да буду доступни (у приправности за рад на свом радном месту), ван радног времена ради извршавања неког посла свог радног места. Наведена два члана Нацрта (члан 73. и 74.) осликавају специфичност обављања послова царинске службе и то да иста не представља бирократско обављање послова у правом смислу те речи, посебно узимајући у обзир чињеницу да рад у сменама, рад суботом, недељом, празницима и другим нерадним данима, рад дужи од пуног радног времена – прековремени рад, поподневни и ноћни рад, и рад у турнусима, обавља око 80% царинских службеника, односно велика већина, док у приправности за рад на свом радном месту морају да имају сви запослени.

Чланом 76. утврђено је шта све утврђује Кодекс понашања царинских службеника, као и да исти на предлог директора Управе царина, доноси министар.

Чланом 77. утврђено је да царински службеник може бити трајно или привремено премештен због потреба службе, у исту или другу унутрашњу јединицу, у истом или другом месту рада на друго радно место у истом, непосредно вишем или непосредно нижем звању.

Чланом 78. утврђено је овлашћење директора да на захтев царинског службеника и намештеника, може да одобри његов сталан или привремени премештај, имајући у виду потребе Управе царина и личне разлоге царинског службеника.

Чланом 79. утврђено је да, поред случајева привременог премештаја државних службеника у истом државном органу уређених прописима о радним односима у државним органима, царински службеник у изузетним случајевима, иако не испуњава услове у погледу радног искуства прописане за то радно место, уколико је потребно да се радно место хитно попуни, може бити премештен на радно место у вишем звању, у трајању до 6 месеци, уколико испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, као и поседује знања и способности за обављање послова тог радног места и да у том случају стиче сва права радног места на које је привремено премештен, док премештај траје.

Чланом 80. утврђено је право на корективни коефицијент посебним категоријама царинских службеника и царинским службеницима који у обављању свог радног места имају овлашћење за ношење и употребу оружја. Тако је у ставу 1. овог члана утврђено да царински службеници који су распоређени на радна места разврстана у звање млађи царински надзорник, царински надзорник, млађи царински

прегледач и царински прегледач, имају право на увећање коефицијента утврђеног у складу са законом којим се уређују плате државних службеника и намештеника у висини од 20 одсто. Ово решење односило би се на запослене царинске службенике који обављају послове царинског надзора и прегледа робе и путника на граничним прелазима, робним испоставама и у контролним службама, сходно томе што су наведени послови по својој природи ризични по здравље људи, с обзиром на изложеност свим временским условима због рада на отвореном, издувним токсичним гасовима и зрачењу због близине специјалних скенера. Напомињемо да тачан број извршилаца на граничним прелазима и у робним испоставама који би био обухваћен наведеном могућношћу, није могуће бројчано прецизирати, с обзиром да у току године варира и мења се услед отварања нових и затварања постојећих граничних прелаза и робних испостава, због потребе службе и проходности робе и услуга на царинском подручју земље. Тако су, на пример, у току протекле године отворена четири нова гранична прелаза, док неки гранични прелази нису у функцији (Јамена, Вајска, Међа), при чему се распоређивање на нове граничне прелазе вршило премештајима са других места унутар службе, с тим што, због недостатка извршилаца, ниједан гранични прелаз није у потпуности попуњен (мањи број распоређених у односу на број систематизованих). Финансијска пројекција урађена је са подацима на дан 10.07.2018. године. Даље, ставом 2. овог члана утврђено је да царински службеници који у обављању свог радног места имају овлашћења за ношење и употребу оружја, имају право на увећање од 20 одсто његове вредности. Ово решење би се односило на запослене у Одељењу за сузбијање кријумчарења, Одељења за обавештајне послове и на запослене у Одељењу за унутрашњу контролу, којих је укупно 135, према подацима на дан 10.07.2018. године. Овим запосленим царинским службеницима, с обзиром на врсту послова које обављају, а који су по својој природи изузетно комплексни и спадају у послове са повећаним ризиком по живот, утврђено је право и обавеза ношења службеног оружја и могућност употребе истог по условима и на начин прописан овлашћеним службеним лицима Министарства унутрашњих пословима. Имајући у виду наведено, а посебно чињеницу да ови царински службеници обављају наведене послове заједно са овлашћеним лицима МУП-а, те да се за ове истородне послове припадницима МУП-а утврђује право на бенефицирани радни стаж, циљ утврђивања ове могућности повећања се огледа у начину надокнаде царинским службеницима за обављање послова који носе велики ризик, с обзиром да се за обављање ових послова царинским службеницима не предвиђа бенефицирани радни стаж. Ставом 3. утврђено је да право на корективни коефицијент из става 1. овог члана искључује право на корективни коефицијент из става 2. овог члана, а ставом 4. утврђено је да се корективни коефицијент утврђује решењем. Напомињемо да је финансијска пројекција урађена са подацима на дан 10.07.2018. године и да је иста урађена у виду табеле, коју достављамо као прилог 1. уз образложење.

Чланом 81. прописано је да царински службеник, поред државног стручног испита, мора да има положен и посебан стручни испит за царинског службеника и да министар ближе уређује програм и начин полагања посебног стручног испита за царинског службеника. Напомињемо да и сада царински службеници имају обавезу полагања стручног испита за царинског службеника, односно обавезу да полагају царински испит. Обуке у вези полагања предметног испита врше компетентни царински службеници у Центру за стручно образовање, у Сектору за људске ресурсе и опште послове Централне Управе царина, већ распоређени на радна места предавача центра, која су утврђена унутрашњим уређењем и систематизацијом радних места, и у складу су са важећим кадровским планом. Као што је напоменуто у образложењу члана 5. Нацрта, посебни стручни испит за царинског службеника је неопходан за обављање послова царинске службе јер обезбеђује неопходна стручна знања из области царинског система и царинске политике, царинских поступака и процедура, утврђивања вредности робе, порекла робе, сврставања робе по царинској тарифи, спречавања кријумчарења и сл. С обзиром да обавеза полагања предметног испита и

сада постоји, да се полагање без икаквих проблема већ спроводи, иста не повлачи настајање нових трошкова на терет буџета.

Чланом 82. прописана је обавеза царинског службеника да посебан стручни испит за царинског службеника положи у року од две године од дана заснивања радног односа, односно од дана распоређивања на радно место царинског службеника. Наиме, сама припремна обука за полагање предметног испита траје око 2 и по месеца (теоријски и практични део) и иста је различита за царинске службенике са средњом стручном спремом и за царинске службенике са високим образовањем првог и другог степена (некада ВШС и ВСС), тако да се организује да се у току године одрже по две обуке за ССС и за ВШС и ВСС (на почетку и на крају године). У прилог утврђивања рока од две године за полагање стручног испита за царинске службенике иде и чињеница да се у Центру за стручно образовање Централне Управе царина, поред наведених припремних обука за полагање стручног испита за царинске службенике и само његово полагање, одржава и спроводи припремна обука за посебни стручни испит за заступање у царинском поступку и полагање предметног испита (члан 6. и 7. Царинског закона („Службени гласник РС“, бр. 18/10, 111/12, 29/15, 108/16 и 113/17-др.закон)). Предавачи на предметној обуци и испитивачи на предметном испиту уједно су и предавачи у центру, под условима који су прописани Правилником о програму и садржини посебног стручног испита и издавању и одузимању дозвола за заступање у царинском поступку („Службени гласник РС“, број 97/10).

Чланом 83. утврђено је да Управа царина води Евиденцију о полагању посебног стручног испита за царинског службеника, која садржи: име и презиме кандидата, јединствени матични број грађана, назив завршене средње школе и образовни профил кандидата, односно назив високошколске установе, стечено високо образовање и стручни назив, датум полагања испита, податке о општем успеху на испиту и број и датум издатог уверења о положеном посебном стручном испиту за царинског службеника, као и да министар ближе уређује начин уписа и вођења евиденције. Овде напомињемо да Управа царина, у складу са Правилником о програму и садржини посебног стручног испита и издавању и одузимању дозвола за заступање у царинском поступку („Службени гласник РС“, број 97/10) води и евиденцију о лицима којима је издала дозволе за заступање.

Чланом 84. утврђено је да се стручно усавршавање царинских службеника остварује су у складу са законом који уређује права и дужности државних службеника, док је чланом 85. утврђено да посебне програме обуке царинских службеника спроводи организациона јединица Управе царина надлежна за припрему, развој и спровођење посебних програма стручног усавршавања – Центар за стручно оспособљавање и усавршавање царинских службеника Управе царина, да се може одлучити да се посебни програм обуке спроведе и у складу са посебним законом и да царински службеник који учествује у посебном програму обуке који спроводи Центар за стручно оспособљавање и усавршавање царинских службеника Управе царина, остварује право на смештај и исхрану у интернату Управе царина. Овде истичемо да назначени Центар за стручно оспособљавање и усавршавање царинских службеника није нова организациона јединица, већ је то садашњи Центар за стручно образовање Централне Управе царина. Наиме, због чињенице да се реч „образовање“ везује за спровођење поступка образовања, школског или универзитетског, и стицања стручног или академског назива, сугерисано је да се назив центра промени у Центар за стручно оспособљавање и усавршавање царинских службеника, што заиста и јесте (спроводе се припремне обуке за полагање стручног испита за царинске службенике, за полагање стручног испита за царинске заступнике, спроводи се стручно усавршавање царинских службеника из појединих области царинског система и др.). Даље напомињемо да интернат Управе царина већ постоји (постоји од момента усељења у зграду на Новом Београду) и да се смештај царинских службеника, који на обуке долазе из свих делова земље, врши у истом (интернат, уређене собе у истом, вешерај, кухиња и трпезарија за

ручавање, постоје ради смештаја и исхране царинских службеника који учествују на обукама у центру).

Чланом 86. утврђено је да Центар за стручно оспособљавање и усавршавање царинских службеника Управе царина спроводи проверу знања царинских службеника стеченог на стручном усавршавању и да директор доноси програм и начин провере предметног знања.

Чланом 87. утврђено је да Управа царина води евиденцију о личним и професионалним подацима царинских службеника и намештеника, да евиденција о подацима може да се води и у електронској форми и чува у складу са законом којим се уређује заштита података о личности, да је персонални досије царинског службеника и намештеника поверљив, да царински службеник и намештеник има право увида у свој персонални досије, да је приступ персоналном досијеу ограничен и податке које садржи, могу користити царински службеници унутрашњих јединица за људске ресурсе и унутрашњу контролу у свом раду, као и непосредни руководилац и да се подаци који се налазе у досијеу дају суду на његов захтев.

Чланом 88. дефинише се шта се сматра повредом службене дужности и да повреде могу бити лакше и теже.

Чланом 89. прописано је да кривична прекршајна одговорност не искључује дисциплинску одговорност, да царински службеник може бити дисциплински кажњен уколико је радњом извршења која је била предмет кривичног, односно прекршајног поступка, учинио повреду службене дужности, и поред тога што је оптужба одбијена, или је ослобођен кривичне, односно прекршајне одговорности и да се дисциплински поступак може прекинути до окончања кривичног поступка, уколико је кривични поступак покренут због исте радње извршења. У погледу дисциплинске одговорности царинских службеника и вођења дисциплинског поступка треба имати у виду да, због специфичности обављања послова царинске службе, радња из које се састоји повреда службене дужности царинског службеника, у већини случајева представља и саму радњу извршења кривичног дела (кривично дело организованог криминала), због чега је и утврђено да се дисциплински поступак може прекинути до окончања кривичног поступка (коначну одлуку о томе да ли је кривично дело одређеном радњом учињено и да исто постоји, даје суд). И сам дисциплински поступак више подсећа на кривични него на управни поступак (обезбеђење доказа, извођење доказа саслушањем сведока и окривљеног, присуство браниоца окривљеног).

Чланом 90. и 91. утврђено је шта се све може сматрати лакшом, односно тежом повредом службене дужности, поред оних утврђених законом који уређује радне односе у државним органима. Тако се лакшом повредом службене дужности сматра и повреда правила понашања прописана Кодексом понашања царинских службеника, која није обухваћена неком од тежих повреда службених дужности утврђених овим законом, а теже повреде службене дужности су и незаконит рад или пропуштање радњи за које је царински службеник овлашћен ради спречавања незаконитости или штете или прекорачење овлашћења свог радног места, односно примена овлашћења у сврхе за које није намењена, уписивање неисправних или неистинитих података у службене исправе (овде се пре свега мисли на јединствену царинску декларацију), књиге или списа, односно употреба или овера такве службене исправе, књиге или списа као да су истините или уништење истих или подношење лажног обрачуна, односно довођење у заблуду надлежног органа да треба извршити незакониту или неправилну исплату, употреба фалсификоване дипломе о завршеној школи и стеченој стручној спреми, непредузимање или недовољно предузимање мера заштите на раду, одбијање давања података или давање нетачних података уколико је давање тих података прописано Царинским законом, овим законом, другим законима и прописима донетим на основу закона, понашање на раду или ван рада које наноси штету угледу царинске службе, неношење или непрописно и неуредно ношење службеног одела или службених ознака, злоупотреба службене одеће, ознака, оружја или службене легитимације при обављању или у вези са обављањем послова службе, као и ван рада,

одбијање тестирања на алкохол, односно одбијање стручног прегледа којим се утврђује присутност алкохола или неког другог наркотичког средства у организму, а које умањује способност за рад и одбијање здравственог прегледа или неоправдано избегавање прописаног здравственог прегледа.

Чланом 92. прописано је да се поред дисциплинских казни за лакше и теже повреде службене дужности утврђених законом који уређује радне односе у државним органима, за лакшу повреду службене дужности може изрећи и дисциплинска мера - јавна опомена, док се за тежу повреду службене дужности може изрећи новчана казна у висини од 10% до 30% плате за месец у коме је новчана казна изречена у трајању до дванаест месеци. Јавна опомена извршава се објављивањем коначне одлуке којом је иста изречена на огласним таблама царинарнице и огласној табли Централне Управе царина, у трајању од 30 дана. Уколико је царинском службенику изречена дисциплинска казна престанка радног односа, утврђено је да радни однос именованом престаје даном уручења коначног решења којим је дисциплинска казна изречена, односно даном коначности предметног решења, уколико жалба није изјављена.

Чланом 93. прописана су правила покретања и вођења дисциплинског поступка за лакшу повреду службене дужности. Тако је утврђено да дисциплински поступак због лакше повреде службене дужности, на предлог непосредног руководиоца, покреће, води и о дисциплинској одговорности у виду решења одлучује директор Управе царина за царинске службенике у Централној Управи царина, односно управник царинарнице за царинске службенике у царинарници и да директор Управе царина, односно управник царинарнице може одредити царинског или државног службеника са завршеним Правним факултетом да спроведе одређене радње које су од значаја за покретање и вођење дисциплинског поступка, утврђивање дисциплинске одговорности за лакшу повреду службене дужности и изрицање дисциплинске мере, односно казне.

Чланом 94. и 95. прописана су правила покретања и вођења дисциплинског поступка за тежу повреду службене дужности. Тако је утврђено да дисциплински поступак због теже повреде службене дужности покрећу помоћник директора сектора, руководилац организационе јединице ван сектора и управник царинарнице против царинских службеника распоређених у организационим јединицама којима руководе, док дисциплински поступак против руководиоца организационих јединица ван сектора и управника царинарнице покреће помоћник директора-координатор, да исти може покренути и начелник Одељења за унутрашњу контролу у случајевима које, на предлог директора, ближе утврђује министар у акту којим се уређује начин спровођења дисциплинског поступка, ако и да, у сваком случају, дисциплински поступак за тежу повреду службене дужности може покренути и директор Управе царина. Утврђено је да ову врсту дисциплинског поступка води и директору подноси предлог одлуке о одговорности дисциплинска комисија Управе царина, састављена у већу од три члана (председник и два члана), док коначну одлуку о одговорности у дисциплинском поступку доноси директор у виду решења, којим се царински службеник ослобађа од одговорности или оглашава кривим и изриче му се дисциплинска казна, да у случају постојања разлога за обуставу поступка, директор, на предлог дисциплинске комисије, доноси решење којим се дисциплински поступак обуставља и да дисциплинска комисија није везана за правну квалификацију повреде службене дужности назначену у акту о покретању дисциплинског поступка.

Чланом 96. утврђено је да начин спровођења дисциплинског поступка због лакше и теже повреде службене дужности, састав, избор и број чланова дисциплинске комисије, избор већа дисциплинске комисије, као и поступак утврђивања присутности алкохола или неког другог наркотичког средства у организму, а које умањује способност за рад, на предлог директора, ближе уређује министар.

Чланом 97. утврђено је да застарелост за покретање и вођење дисциплинског поступка наступа протеклом рокова прописаних законом који уређује радне односе у државним органима и утврђени су случајеви у којима застарелост не тече.

Чланом 98. прописује вођење евиденције о изреченим дисциплинским мерама, односно казнама, као и кад се дисциплинске мере бришу из евиденције.

Чланом 99. прописано је да се царинском службенику који је привремено удаљен са рада одузима се службена легитимација, службена значка, оружје и друга опрема и ствари са којима је био задужен и да исти не сме да носи службено одело.

Чланом 100. утврђено је право царинског службеника за време привременог удаљена са рада на разлику између исплаћене накнаде плате и пуног износа основне плате, у тачно наведеним случајевима.

Чланом 101. прописани су посебни случајеви у којима се царинском службенику престаје радни однос по сили закона, поред случајева предвиђених другим прописима који регулишу права запослених у државном органу. Тако се царинском службенику престаје радни однос по сили закона и ако је правоснажно осуђен за кривично дело учињено на раду или у вези са радом у царинској служби без обзира на врсту и висину кривичне санкције, даном достављања правоснажне одлуке суда.

Члан 102. посвећен је намештеницима у царинској служби, те је утврђено да се пријем намештеника у радни однос Управу царина врши непосредно или посредно преко Националне службе за запошљавање, као и да се у погледу услова за пријем у радни однос намештеника у Управу царина, примењују одредбе овог закона којима су прописани услови за пријем царинских службеника.

Чланом 103. прописано је да се средства за рад царинске службе обезбеђују из буџета Републике Србије и да се распоред средстава одобрених за финансирање рада царинске службе врши према предрачуно унутрашњих јединица, односно Финансијском плану расхода, који доноси директор.

Чланом 104. прописана је дужност Управе царина да извршава своје обавезе у складу са прописима који уређују спровођење и унапређење безбедности и здравља на раду лица која учествују у радном процесу, као и лица која се затекну у радној околини, како би се спречиле повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и да царински службеници који прегледају превозна средства, царинску и другу робу у царинским и другим складиштима и сместиштима, царински службеници који обављају стручне и помоћне послове у царинској лабораторији, имају право на радну одећу и друга заштитна средства (маске, рукавице, специјална одећа и др.)

Глава VII закона (чл. 105.-109.) прописане су прелазне и завршне одредбе.

Чланом 105. утврђена је обавеза полагања посебног стручног испита за царинске службенике на страни свих царинских службеника који на дан ступања на снагу овог закона немају положен исти. Наиме, капацитет Центра за стручно образовање није довољан да би се спровела припремна обука за полагање стручног испита за све царинске службенике (за оне који су примљени ради обављања послова у основној царинској делатности, за оне који већ обављају послове у основној царинској делатности, али су у међувремену стекли већи степен образовања и распоређени су на радно место у вишем звању, и за остале царинске службенике (службеници који обављају повезане послове са пословима царинске службе) који у моменту ступања на снагу овог закона немају положен стручни испит) у утврђеном року од две године, узимајући у обзир само трајање припремне обуке за полагање предметног испита, обавезу одржавања припремних обука и полагање испита за царинске агенте, као и спровођење посебних обука за усавршавање из одређених области царинске делатности (види коментар за члан 80. – 84. Нацрта). Сходно наведеном, са правом је утврђен дужи рок за полагање предметног испита (три године од дана ступања на снагу овог закона).

Чланом 106. прописано је да ће се поступци одлучивања о правима, обавезама и одговорностима царинских службеника, започети пре ступања на снагу овог закона, окончати применом прописа који су важили пре ступања на снагу овог закона.

Чланом 107. предвиђен је рок од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона за доношење подзаконских аката за извршавање овог закона и да ће се до

њиховог доношења и ступања на снагу примењивати подзаконски акти донети на основу Царинског закона („Службени гласник РС” бр. 73/03, 61/05, 85/05/-др. закон, 62/06-др. Закон, 9/10-одлука УС и 18/10-др.закон).

Чланом 108. прописано је да даном ступања на снагу овог закона престају да важе чл. 252-329. Царинског закона („Службени гласник РС”, бр. 73/03, 61/05, 85/05/-др. закон, 62/06-др. Закон, 9/10-одлука УС и 18/10-др.закон).

Чланом 109. прописано је ступање на снагу овог закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. Финансијска средства потребна за спровођење закона

За спровођење овог Закона потребно је обезбедити додатна средства у односу на она која су за рад царинске службе обезбеђена Законом о буџету. Чланом 80. предвиђено је право на корективни коефицијент посебним категоријама царинских службеника, у висини од 20 одсто, као и царинским службеницима који у обављању свог радног места имају овлашћење за ношење и употребу оружја, у истом износу (20 одсто). Финансијка пројекција урађена је са подацима на дан 10.07.2018. године, приказана је у виду табеле коју прилажемо у прилогу образложења, и која представља његов саставни део.